

Jogorvoslathoz való jog

Vázlat

**1993. évi XXXI. törvény
az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950.
november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv
kihirdetéséről**

13. Cikk - Hatékony jogorvoslathoz való jog

Bárkinek, akinek a jelen Egyezményben meghatározott jogait és szabadságait megsértették, joga van ahhoz, hogy a hazai hatóság előtt a jogsérelem hatékony orvoslását kérje az esetben is, ha e jogokat hivatalos minőségben eljáró személyek sértették meg.

EJEB Delcour-ügy: az Egyezmény nem kötelezi a tagállamokat fellebbviteli bíróságok felállítására. Ha azonban ilyen bíróságok működnek, a 6. cikknek, tehát a tisztességes eljárás általános követelményeinek érvényesülniük kell.

Magyarország Alaptörvénye

XXVIII. cikk

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.

A tisztességes eljáráshoz való jog az anyagi igazság érvényre juttatásához szükséges és erre alkalmas a jogállami normáknak megfelelő eljárásra ad lehetőséget, de azt **nem garantálja**, hogy annak eredménye minden esetben **helyes** lesz.

Az igazságos és törvényes bírósági döntés érdekében garantálja az Alaptörvény az alkotmányos jogot a jogorvoslathoz [9/1992.(I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59., 65.] a jogot vagy jogos érdeket sértő hatósági, bírósági döntéssel szemben.

A jogorvoslathoz való jog **mindenkit** megillet. Ennek az Alkotmánybíróság értelmezésében **többféle formája** lehet, melyeket az eljárásjogoknak kell részletesen szabályozniuk.

Az egyes eljárások során érvényesülő jogorvoslati lehetőségeket az **eljárási törvények** határozzák meg, közöttük azt is, hogy mely jogorvoslati formák minősülnek **rendesnek**, illetve **rendkívülinek**, valamint melyek bírnak **halasztó hatállyal** az eredeti döntésre nézve, illetve milyen szintjeit biztosítja az állam a jogorvoslásnak.

Az AB a bv. bírók hatáskörében a jogorvoslati jog érvényesülését vizsgáló döntésében a jogorvoslathoz való jog, mint alkotmányos alapjog **immanens tartalmát** az **érdemi határozatok** tekintetében a *más szervhez* vagy ... ugyanazon szerven belüli *magasabb fórumhoz fordulás lehetőségében* [5/1992. (I. 23.) AB határozat, ABH 1992, 31.] határozta meg azzal, hogy a hatékony jogorvoslatnak biztosítania kell a támadott döntés

megváltoztatásához (*reformatórius* döntés) vagy hatályon kívül helyezésének (*kasszációs* döntés) a lehetőségét.

A **nem érdemi** döntések, nem ügydöntő határozatok esetében az ilyen felülvizsgálatot nem biztosító jogorvoslat nem feltétlenül alkotmányellenes. [5/1992. (I. 23.) AB határozat]

A jogorvoslathoz való jog nem azonos a bírósághoz fordulás jogával (Delcour-ügy), másrészt nem jelent korlátozhatatlan jogot.

A jogorvoslathoz való jog az állami, hatósági döntések esetében biztosítja a jogorvoslatot és nem terjed ki a nem hatósági jellegűekre, mint a munkáltatói, tulajdonosi vagy más döntésekre. [22/1995. (III. 31.) AB határozat]

Az igazságszolgáltatáson belüli jogorvoslat lehetőségeit a polgári, illetve a büntetőeljárásról szóló törvények szabályozzák. Rendes jogorvoslat a fellebbezés; rendkívüli jogorvoslat a perújítás és a felülvizsgálat.

A jogegységi eljárás nem rendkívüli jogorvoslat, bár az eljárás a törvénysértő jogerős ítélet megsemmisítésével, illetve a terhelt felmentésével is járhat.

A jogorvoslat másik fogalmi eleme az, hogy a döntés **jogot vagy jogos érdeket** sért.

Ez egyrészt a kifogásolhatóságot jelenti: a jogorvoslat igénybevételének *nem előfeltétele a tényleges sérelem igazolása, elég erre hivatkozni.*

Ahhoz van joga a személynek, hogy állítsa a döntés jogos érdeket vagy jogot sértő voltát.

A „sérti” másrészt azt is jelenti, hogy a jogorvoslat szabályainak azt kell a fél számára lehetővé és a **jogorvoslati fórumra nézve kötelezővé** tenniük, hogy az orvoslási kérelmet a **döntés hibás** - törvénysértő (megalapozatlan), közigazgatási ügyben, továbbá célszerűtlen - **volta esetén teljesítsék.** Az az orvoslási eszköz, amelynek nem feltétele az ilyen állítás, alkotmányjogi értelemben *nem jogorvoslat.* (5/1992. (I.30) AB határozat, (ABH 1992, 59, 64).

Az Alaptörvény szerint a **döntés** „ellen” lehet jogorvoslattal élni.

Az AB eddig is *kizárta az igazolási kérelmet* a jogorvoslati eszközök köréből, mert „az nem a sérelmes döntés felülvizsgálatára és a döntésre közvetlenül visszaható újabb határozat hozatalára irányul”, hanem „valamely perbeli cselekmény következményeinek elhárítására szolgál” (ABH 1993, 580, 584.). A mulasztás miatt hozott döntés utóbb nem minősül sem törvénysértővé, sem megalapozatlanná attól, hogy az igazolás sikeres volt.

Ahhoz, hogy valamely jogorvoslati forma funkcióját **alkotmányosan láthassa el**, az érintetteknek meghatározott, feltételekhez kötött **alanyi joggal** kell rendelkezniük arra, hogy az általuk állított jogsérelmet a jogorvoslati fórum **érdemben és rájuk kiható hatállyal bírálja el.** 5/1992. (I.30) AB határozat, (ABH 1992, 59, 64).

A jogorvoslati fórumnak *döntési helyzetben* kell lennie.

A formális és a jogi szabályozás miatt eleve kilátástalan jogorvoslat nem kielégítő (ABH 1991, 408, 411.).

Elégséges az egyfokú jogorvoslat. „Az Alkotmány a törvényi szabályozásra bízta annak meghatározását, hogy hány fokú jogorvoslati rendszer érvényesülhet” (ABH 1992, 453, 454.).

